

שם הקורס: חידושים בבריאות הציבור: על חינוך בריאות וחדשנות
שם הפקולטה: הפקולטה למדעי הבריאות ובית הספר ללימודים מתקדמים
שם המחלקה: המחלקה למנהל ומדיניות מערכות בריאות
מספר הקורס: 2-3890810-1

שם המרצה: ד"ר מיכל חמו לוטם
מתכונת הקורס: (סדנא: הרצאות, למידה סדנאית ועצמית, עבודה מעשית)

שנת לימודים: תשע"ו סמסטר: א' היקף שעות: 3 ש"ש נקודות זכות: 3
אתר הקורס באינטרנט: (<http://moodle.ariel.ac.il/course/view.php?id=41605>)

א. **מטרות הקורס** (מטרות על / מטרות ספציפיות):

מטרות הקורס הן לחשוף את הסטודנטים למגוון העשייה הקיימת בשטח בתחומי בריאות הציבור, מניעה וקידום בריאות, בדגש על החידושים והמגמות המדעיות – חברתיות - טכנולוגיות המשפיעות על התחום. מטרת הקורס לחולל למידה בקרב הסטודנטים; מהשטח לתיאוריה, תוך חשיפה והיכרות עם מומחים, מודלים ואסטרטגיות לקידום בריאות האוכלוסייה; וניהול דיונים מעמיקים בטרנדים המרכזיים המשנים את המציאות והשלכותיהם על תחומי בריאות הציבור, תוך לימוד עצמי, תרגול וחשיבה ביקורתית. הסטודנטים יהיו שותפים לפיתוח של מיזם לאומי למניעת עישון.

ב. **תוכן הקורס:**

הסטודנטים יכירו את מגמות העל, את התוכניות המרכזיות בישראל, יפגשו עם חלק מאנשי המפתח, מנהלים ומומחים בתחומי הבריאות, לשיח בגובה העיניים. מתוך הללו ילמדו הסטודנטים מודלים ותיאוריות מרכזיות בבריאות הציבור, הבוחנים דרכי עבודה והערכה שונות, תוך מבט על כלים וחידושים בתחומי בריאות מרכזיים – סכרת, עישון, תחלואת לב, וטראומה. כל הרצאה תהיה בסיס ללמידה על מגמות השינוי, העמקת ההבנה בתיאוריות בתחומי בריאות הציבור תוך דגש על העולם הפרקטי והיישומי של התחום. יושם דגש של למידה מתוך התנסות; על הבנת המגמות המרכזיות בתחומי **Wellness**, ועל השפעתן של מדע וטכנולוגיות חדשניות על הפרט והציבור בהיבט של קידום בריאות. עבודות הסטודנטים האישיים יהיו מוכוונות שיתוף בפלטפורמות אינטרנטיות. במסגרת עבודות הצוות הסטודנטים יהיו שותפים לתהליך תכנון מיזם לאומי למניעת עישון שיפעל בשיתוף כלל הארגונים והשחקנים בתחום.

מהלך השיעורים:
תכנית הוראה לכל השיעורים:

מספר מפגש	נושא המפגש
1	הכרות הרצאת מבוא: ○ על למידה וידיעה ○ פרדיגמות חדשות בבריאות ורפואה ○ מגמות מרכזיות בבריאות הציבור The Future of Wellness ○ עבודה בקבוצות בחירת אפליקציות בריאות להתנסות אישית

2	<p>ד"ר ריקי טסלר: היסודות: קידום בריאות מתיאוריה למעשה</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ מושגי יסוד ○ אסטרטגיות אוטווה <p>בחירת תחום לסקירה (מודל/תיאוריה/תחום עניין)</p>
3	<p><u>שירה כסלו</u>: מנהלת ההקמה של מיזם מניעת עישון, הובלת שינוי בריאותי, וסקירה על עישון</p> <p>כלי: אקוסיסטם וקולקטיב אימפקט המשך יסודות: סדנה</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ השלכות על תכנון וייזום מיזם לאומי למניעת עישון ○ חלוקה לצוותי עבודה וקביעת מועדי הצגה
4	<p><u>אורנית עידו</u>, סטארט-אפים וטכנולוגיות בתחום Wellness</p> <p>כלי: כיצד מעבירים פרזנטציה מנצחת</p>
5	<p>בית חולים חכם</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ רפואת העתיד ○ מגמות שינוי ודוגמאות <p>עבודה בקבוצות ודין פרמטרים להערכת אפליקציות בריאות</p>
6	<p>השמנה</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ הונאת הסוכר ○ תפקיד הרגולטור ○ כיוונים עתידיים לפתרון <p><u>פרופ' רחל דנקנר</u>, מכון גרנטנר, פעילות גופנית ובריאות</p>
7	<p>אי שוויון ופערים בבריאות</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ תמונת מצב ○ תיאוריות החסר ○ מה עובד? <p>עבודה בקבוצות ודין</p>
8	<p>בית חכם ובריא –</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ קידום בריאות באמצעות טכנולוגיות חדשניות ○ בריאות קשישים <p><u>אורלי סילבינגר</u>, מנכל"ית ארגון בטרם לבטיחות ילדים</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ קידום בטיחות ומניעת טראומה בילדים אסטרטגיות מניעה מנצחות ○ הערכת תוכניות בטיחות ילדים <p>כלי: כיצד בונים ומבילים צוות היגוי מנצח</p>
9	<p>שינוי התנהגות</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ מודלים ותיאוריות ○ מה עובד? <p>בריאות איכות חיים ואושר הצגות סטודנטים- עבודות אישיות</p>
10	<p>בריאות נשים</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ מאפיינים ותמונת מצב ○ מדיניות Gender Mainstreaming ○ חדש בבריאות האישה ○ מתודולוגיות גוף – נפש, יוגה נשית <p>הצגות סטודנטים- עבודות אישיות</p>
11	<p>סכרת</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ אסטרטגיות וגישות למניעה ○ תוכניות מרכזיות ○ אגרות חוב חברתיות למניעת סכרת <p>היכרות עם טכנולוגיות וסטרט אפים</p>

הצגות סטודנטים- עבודות קבוצתיות	
האלופה (מיל") <u>הגב אורנה ברביבאי</u> , מניעת זיהומים בבתי חולים – ○ פעילות המיזם, ○ אסטרטגיות השינוי ○ למידה מהתהליך ○ הערכת הפעילות בבתי החולים הצגות סטודנטים- עבודות קבוצתיות	12

ג. חובות הקורס:

1. עבודה אישית (40%)
 - א. התנסות ומשוב על אפליקציית בריאות מובילה, התוצר – חוות דעת בקובץ וורד, שיועלה כפוסט בבלוג ו/או כערך בויקיפדיה בעברית
 - ב. עיבוד נושא תוכן מלהיב לבחירת הסטודנטים, והכנתו להצגה במצגת דמו קצרה של עד 10 על בסיס כישורי פרזנטציה שירכשו. דוגמאות אפשריות:
 - 1) טכנולוגיה מובילה
 - 2) העמקה באחת ממגמות השינוי, לדוגמה
 - ביג דטה ובינה מלאכותית ככלים לקידום בריאות הציבור
 - סרטונים וקמפיינים מנצחים ככלי לקידום בריאות הציבור
 - גנום ומיקרוביום – בריאות מותאמת אישית
 - מציאות מדומה והשלכותיה על בריאות
 - בית חכם ובריא
 - בריאות דיגיטלית
 - 3) חידושים באחד מתחומי בריאות הציבור: השמנה, יתר לחץ דם, סכרת, טראומה
 - 4) מודלים/תיאוריות קידום בריאות, לדוגמה: מכלכלה התנהגותית, המודל האקולוגי, תיאוריית השלבים של מוכנות נפשית לשינוי התנהגותי (מעגל השינוי) של פרוצ'סקה, מודל פרסיד, הון חברתי – פוטנם, האמונה הבריאותית, תיאוריית הלמידה החברתית של בנדורה, תיאוריית הדיסוננס הקוגניטיבי של פסטינגר, שיטות קוגניטיביות לשינוי התנהגות בריאותית, תיאוריית הצרכים של מאסלו, בריאות וחולי - המודל הסלוטוגני של אנטונובסקי
 - 5) מחקר מוביל או דרך להערכת תוכניות התערבות קהילתיות ולאומיות,
2. עבודת סיום צוותית – כחלק מתהליך תכנון מיזם העישון הלאומי. העבודה תוצג במפגשי סוף הסמסטר (50% מהציון הסופי). נושאי העבודות:
 - א. מדיניות וחקיקה בתחום העישון: תמונת מצב והמלצות לקידום בישראל
 - ב. עישון בחברה הערבית: תמונת מצב והמלצות
 - ג. מניעה ראשונית: מאפייני המתחילים לעשן ודרכים מוכחות למניעה ראשונית
 - ד. מניעה שניונית: שינוי התנהגות בקרב מעשנים: מה עובד?
 - ה. טכנולוגיות וגישות חדשניות להתמודדות עם עישון
3. נוכחות והשתתפות בדיונים (10% מהציון הסופי).

ד. ביבליוגרפיה: (רשות)-

1. אמנת אוטאוה
2. כתב העת הישראלי לקידום הבריאות
3. מלוויל, ל. עקרונות מנחים בקידום בריאות אתר המחלקה לקידום בריאות, משרד הבריאות.
4. <http://www.health.gov.il/UnitsOffice/HD/PH/HealthEducation/Pages/guidelines.aspx>
5. [The Future Of wellness](http://www.slideshare.net/UXTrendspotting/future-of-wellness) - <http://www.slideshare.net/UXTrendspotting/future-of-wellness>

6. [Precision Health](http://med.stanford.edu/precisionhealth.html) Stanford Medicine:
<http://med.stanford.edu/precisionhealth.html>
7. Nic Marcs - the happy planet index – resources.
<http://happyplanetindex.org/resources/>
8. Hede K. Supportive care: large studies ease yoga, exercise into mainstream oncology. Natl Cancer Inst. 2011; 103:11-2.
9. Holt-Lunstad J, Smith TB, Layton JB. Social relationships and mortality risk: a metaanalytic review. PLoS Med. 2010 Jul 27;7(7):e1000316.
10. Svastisalee CM, Holstein BE, Due P. Fruit and vegetable intake in adolescents: association with socioeconomic status and exposure to supermarkets and fast food outlets. J Nutr Metab. 2012;2012:185484. Epub 2012 Sep 4.
11. Baron-Epel, O., Drach-Zahavy, A., and Peleg, H. (2003). Health promotion partnerships in Israel: motives, enhancing and inhibiting structures, and modes of structure. Health Promotion International, 18 (1): 15-23.